

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

18 Ιουλίου 2018

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 130

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4554

Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις - Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας - Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων - Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ Α' ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Έναρξη και λήξη του δικαιώματος σύνταξης από τον ΕΦΚΑ

1. Για την άσκηση του δικαιώματος σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου από τους ασφαλισμένους των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων, συμπεριλαμβανομένων του Δημοσίου και του ΟΓΑ, απαιτείται η υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης στον ΕΦΚΑ.

2.α) Το δικαίωμα σύνταξης γήρατος αρχίζει από την πρώτη του επόμενου της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης μήνα, υπό την προϋπόθεση ότι κατά την ημερομηνία αυτή πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, σε αντίθετη δε περίπτωση, από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται εκείνου κατά τον οποίο πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά περίπτωση για τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος υποβάλλονται μέχρι την τελευταία ημέρα του έκτου (6ου) μήνα που έπεται του μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης. Αν από τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά προκύπτει ότι οι απαραίτητες για τη συνταξιοδότηση προϋποθέσεις, όπως αυτές προσδιορίζονται για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ, πραγματοποιήθηκαν σε επόμενο ημερολογιακό της αίτησης συνταξιοδότησης μήνα, ως χρόνος έναρξης του δικαιώματος σύνταξης ορίζεται η πρώτη του επόμενου της συμπλήρωσης των απαραίτητων προϋποθέσεων μήνα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των έξι (6) μηνών για την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών με υπαιτιότητα του ασφαλισμένου, η αίτηση συ-

νταξιοδότησης λόγω γήρατος απορρίπτεται και εκδίδεται σχετική απόφαση.

β) Για τα πρόσωπα για τα οποία απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία η λύση της υπαλληλικής σχέσης ή η διαγραφή από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, προκειμένου να συνταξιοδοτηθούν λόγω γήρατος, η προϋπόθεση αυτή εξακολουθεί να ισχύει.

γ) Οι ασφαλισμένοι που, κατά την έναρξη χορήγησης της σύνταξης, συνεχίζουν την απασχόλησή τους ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί, διέπονται από τις διατάξεις περί απασχόλησης συνταξιούχων. Στις περιπτώσεις αυτές δεν απαιτείται η διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως προβλέπεται ανά πρώην ασφαλιστικό φορέα και η συνέχιση της απασχόλησης δηλώνεται στην αίτηση συνταξιοδότησης.

δ) Ειδικά για τους ασφαλισμένους επαγγελματίες οδηγούς, εκπαιδευτές και αυτοκινητιστές για τους οποίους απαιτείται, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, η κατάθεση της επαγγελματικής άδειας οδήγησης για την έναρξη της συνταξιοδότησης, το δικαίωμα σύνταξης ξεκινά την πρώτη του επόμενου μήνα της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης κατάθεσης της επαγγελματικής άδειας οδήγησης. Σε αντίθετη περίπτωση, η χορήγηση της σύνταξης ξεκινά την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα από εκείνον εντός του οποίου κατατέθηκε η επαγγελματική άδεια οδήγησης. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα οριζόμενα στην περίπτωση α'.

3. Το δικαίωμα σε σύνταξη λόγω θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου αρχίζει από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της ημερομηνίας θανάτου. Η σύνταξη λόγω θανάτου καταβάλλεται αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή και δεν μπορεί να ανατρέξει σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα (1) έτος πριν από το τέλος του μήνα που υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης.

Το δικαίωμα σύνταξης στους δικαιούχους ασφαλισμένους ή συνταξιούχους, που κηρύσσεται σε αφάνεια με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, αρχίζει από την πρώτη (1η) ημέρα του επόμενου μήνα από το χρόνο έναρξης της αφάνειας, όπως αυτός προσδιορίζεται στη δικαστική απόφαση. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της σύνταξης στα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου είναι η υποβολή αίτησης απονομής ή μεταβίβασης μέσα σε ένα (1)

αναθέτοντα, τον εργολάβο και τον υπεργολάβο, υπό την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου.

2. Εργολάβος που αναθέτει την εκτέλεση του έργου ή τμήματος του έργου σε υπεργολάβο, ο οποίος θα απασχολήσει προσωπικό για την εκτέλεσή του, υποχρεούται άμεσα να ενημερώνει εγγράφως τον αναθέτοντα.

3. Στη σύμβαση ανάθεσης έργου ή τμήματος του έργου περιλαμβάνεται ειδικός όρος για την υποχρέωση τήρησης από τον εργολάβο των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, καθώς και της νομοθεσίας για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.

Ο ίδιος ειδικός όρος περιλαμβάνεται και στη σύμβαση που συνάπτει ο εργολάβος με τον υπεργολάβο.

4. Ο εργολάβος υποχρεούται να αποστέλλει κάθε μήνα στον αναθέτοντα αποδείξεις καταβολής των αποδοχών και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης και βεβαιώσεις καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων του, καθώς και των εργαζομένων του υπεργολάβου σε περίπτωση υπεργολαβίας.

Την υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου έχει και ο υπεργολάβος έναντι του εργολάβου.

5. Ο αναθέτων διατηρεί το δικαίωμα αναγωγής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ιδίως εάν επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του εργολάβου και του τυχόν υπεργολάβου προς τους εργαζομένους τους. Δέουσα επιμέλεια θεωρείται ότι υπάρχει, ιδίως όταν ο αναθέτων σωρευτικά:

α) αξιώνει από τον εργολάβο, σύμφωνα με την παράγραφο 4, την αποστολή των μηνιαίων αποδείξεων καταβολής των αποδοχών και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης, καθώς και των μηνιαίων βεβαιώσεων καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων του εργολάβου και του τυχόν υπεργολάβου,

β) αποστέλλει εξώδικη δήλωση στον εργολάβο και τον τυχόν υπεργολάβο αμέσως μετά τη διαπίστωση της παράβασης των υποχρεώσεών τους έναντι των εργαζομένων τους ή της μη τήρησης της υποχρέωσης της περίπτωσης α', καλώντας τους να συμμορφωθούν εντός δεκαπέντε (15) ημερών, και

γ) καταγγέλλει τη σύμβαση με τον εργολάβο αμέσως μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της εξώδικης δήλωσης της περίπτωσης β'.

Δικαίωμα αναγωγής, υπό τους ίδιους όρους, έχει και ο εργολάβος έναντι του υπεργολάβου.

6. α) Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος υποχρεούνται να αναγράφουν τα στοιχεία του αναθέτοντα ή του εργολάβου, αντίστοιχα, στον πίνακα προσωπικού που υποβάλλουν στο Σ.ΕΠ.Ε., για κάθε εργαζόμενο που απασχολούν εκτός της έδρας της επιχείρησής τους. Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος, που απασχολούν εργαζόμενους σε δύο ή περισσότερα έργα, υποχρεούνται να αναγράφουν στον πίνακα προσωπικού το ωράριο απασχόλησης των εργαζομένων σε κάθε έργο χωριστά, καθώς και τα στοιχεία καθενός αναθέτοντα ή εργολάβου, αντίστοιχα.

β) Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος υποχρεούνται να εφοδιάζουν τους εργαζομένους με αντίγραφο ή από-

σπασμα του πίνακα προσωπικού, όταν εργάζονται εκτός της έδρας της επιχείρησής τους.

γ) Όταν οι εργαζόμενοι του εργολάβου ή και του υπεργολάβου εργάζονται στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντα, ο τελευταίος αναρτά στο χώρο εργασίας αντίγραφο του πίνακα προσωπικού της περίπτωσης β'.

Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων της παρούσας παραγράφου, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 3996/2011 (Α' 170).

7. Αν η εργασία παρέχεται στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης ή της εκμετάλλευσης του αναθέτοντα, ο τελευταίος υποχρεούται από κοινού με τον εργολάβο ή και τον υπεργολάβο να τηρεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τα μέτρα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, ευθυνόμενος εις ολόκληρον και αλληλεγγύως με τον εργολάβο ή και τον υπεργολάβο για την ικανοποίηση των αξιώσεων των εργαζομένων που απορρέουν από τις εν λόγω διατάξεις, καθώς και από τις διατάξεις για το εργατικό ατύχημα.

8. Η εις ολόκληρον και αλληλέγγυα ευθύνη της παραγράφου 1 ισχύει για τρία (3) έτη από τη λήξη της σύμβασης μεταξύ αναθέτοντα και εργολάβου.

9. Οποιαδήποτε συμφωνία των μερών που αποκλείει ή περιορίζει τα δικαιώματα των εργαζομένων από το παρόν άρθρο είναι αυτοδικαίως άκυρη.

10. Ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος, εξακολουθούν να ισχύουν.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις του ν. 4412/2016 (Α' 147).

12. Οι διαφορές που ανακύπτουν από την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 7 του παρόντος άρθρου υπάγονται στους κανόνες και τη διαδικασία εκδίκασης που ισχύουν για τις εργατικές διαφορές του άρθρου 614 αριθμ. 3 ΚΠολΔ.

Άρθρο 10

Πρακτική άσκηση και μαθητεία

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να καταχωρεί στο πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» τους μαθητευόμενους, σπουδαστές και φοιτητές που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση ή μαθητεία, καθώς και κάθε μεταβολή αυτής, πριν από την έναρξη πραγματοποίησής της.

2. Ο συνολικός αριθμός των μαθητευόμενων, σπουδαστών και φοιτητών που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση ή μαθητεία σε τουριστικές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3667/2008 (Α' 114), της παρ. 9 του άρθρου 17 του ν. 4186/2013 (Α' 193) και της παρ. 4 του άρθρου 42 του ν. 4403/2016 (Α' 125) και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών κοινών υπουργικών αποφάσεων, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ποσοστό δεκαεπτά τοις εκατό (17%) του συνολικού προσωπικού κάθε επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και σε κάθε περίπτωση τα σαράντα (40) άτομα.

3. Αρμόδιο για τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος είναι το Σ.ΕΠ.Ε., το οποίο επιβάλλει κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3996/2011 (Α' 170) και τις κείμενες διατάξεις περί αδήλωτης εργασίας.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται η

διαδικασία καταχώρισης, τα στοιχεία που γνωστοποιούνται και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

5. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 4.

Άρθρο 11

Μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων

Στο άρθρο 73 του Κώδικα νόμων για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 (Α' 84), προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων, δύναται να εξειδικεύονται οι προβλέψεις του παρόντος Κώδικα ή και να προσδιορίζονται πέραν αυτών ειδικότερα ζητήματα πρόληψης και αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων κατά το θέρος. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται ιδίως η διαδικασία και η μέθοδος προσδιορισμού των φυσικών μεγεθών που σχετίζονται με τη θερμική καταπόνηση, όπως η θερμοκρασία και η υγρασία, το είδος εργασιών και οι κατηγορίες εργαζομένων που εκτίθενται σε υψηλή θερμική καταπόνηση, τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Άρθρο 12

Τροποποίηση του άρθρου 80 του ν. 4144/2013 (Α' 88)

Η περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 80 του ν. 4144/2013 (Α' 88) αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Όταν διαπιστώνεται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα αλλαγή ή τροποποίηση του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας χωρίς αυτή να έχει καταχωρηθεί, σύμφωνα με την περίπτωση α', πριν από την έναρξη πραγματοποίησής της, επιβάλλονται με πράξη του αρμοδίου οργάνου σε βάρος του εργοδότη κυρώσεις, σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 28 του ν. 3996/2011. Για κάθε εργαζόμενο, για τον οποίο διαπιστώνεται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα απασχόληση σε υπερωρία ή υπερεργασία χωρίς αυτή να έχει καταχωρηθεί πριν από την έναρξη πραγματοποίησής της, σύμφωνα με την περίπτωση α', επιβάλλονται με πράξη του αρμοδίου οργάνου σε βάρος του εργοδότη κυρώσεις σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 28 του ν. 3996/2011.»

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Άρθρο 13

Πεδίο εφαρμογής - Ορισμοί

1. Υπό επιτροπεία, κατά τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, τίθεται ο αλλοδαπός ή ανιθαγενής ηλικίας κάτω

των 18 ετών, ο οποίος φθάνει στο ελληνικό έδαφος, χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του ή χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο σύμφωνα με το νόμο.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) Αρμόδια αρχή για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και των χωρισμένων ανηλίκων ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

β) Ασυνόδευτος ανήλικος είναι ο ανήλικος, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του ή χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο, σύμφωνα με το νόμο. Στον ορισμό αυτό περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στην Ελλάδα.

γ) Χωρισμένος από την οικογένειά του ανήλικος ή χωρισμένος ανήλικος είναι ο ανήλικος ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα, χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική του μέριμνα ή επιμέλεια, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή χωρίς να συνοδεύεται από άλλο πρόσωπο στο οποίο αυτή έχει ανατεθεί σύμφωνα με το νόμο, αλλά συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του.

δ) Φορέας παραπομπής είναι κάθε δημόσια αρχή και υπηρεσία, ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός, που εντοπίζει ανήλικο των περιπτώσεων β' και γ', όπως ιδίως η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, η Υπηρεσία Ασύλου και η Ελληνική Αστυνομία.

3. Στον ορισμό του ασυνόδευτου ανηλίκου κατά την έννοια των διατάξεων του παρόντος νοείται ο ανήλικος που εγκαταλείπεται ασυνόδευτος μετά την είσοδό του στην Ελλάδα και ο χωρισμένος από την οικογένειά του ανήλικος ή χωρισμένος ανήλικος της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2.

Άρθρο 14

Όργανα της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων

Όργανα της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων είναι ο εισαγγελέας ανηλίκων ή όπου δεν υπάρχει, ο κατά τόπον αρμόδιος εισαγγελέας Πρωτοδικών, ο επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου και το Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 19.

Άρθρο 15

Αρμοδιότητες του Εισαγγελέα

Προκειμένου περί ασυνόδευτων ανηλίκων, οι αρμοδιότητες του δικαστηρίου κατά τα άρθρα 1589 έως 1654 ΑΚ ασκούνται από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων και, όπου δεν υπάρχει, από τον κατά τόπον αρμό-